

Chúng ta có thể ghi nhận rằng thánh Phao-lô rất trân trọng những đóng góp của anh trong công cuộc rao giảng Tin mừng cũng như vai trò của anh trong việc xây dựng và củng cố các cộng đồng.

Vấn đề trọng tâm ở đây là anh có khả năng gì, nhiệm vụ của anh trong chúng ta hiện nay hay thực mục đích của anh thánh Phao-lô là một con người như thế nào? Có phải ngài là người có một cái nhìn mang tính Cảnh chung theo kiểu chúng ta còn người Do-thái hay dân ngoại, nô lệ hay tự do, đàn ông hay đàn bà (xc. Gl 3,28)? Phải chăng ngài là một người chỉ trọng hình thức vai trò của người nữ, riêng hình thức hình thức trong những buổi họp của cộng đồng (xc. 1Cr 14,34-35)? Hay thánh nhân là một người biết đánh giá đúng và trân trọng sự lãnh đạo của những người nữ trong cộng đồng thì sự khai (xc. Rm 16,1-16)? Con người Phao-lô đích thực là gì đây? Quả thực tìm hiểu về vấn đề này chúng ta chút nào, đến nay tác giả Pierre Debergé đã phải thốt lên: “Nếu có một khảo luận nào về vấn đề này, khảo luận này sẽ là ngài nữ lệ! Người ta không chỉ cáo thánh Phao-lô là ghét phụ nữ, những người ta còn bắt thánh nhân chịu trách nhiệm về việc hình giá tính đức cũng như chỉ trọng bài phụ nữ trong Giáo hội.”[1]

Bài viết này không có tham vọng chạm ngõ cho một cuộc luận, giới quy định rất rõ ràng về những vấn đề vẫn còn gây tranh cãi về những vấn đề này cũng như trên. Trong khả năng của mình, bài viết chỉ cung cấp một góc nhìn về vấn đề có chăng thánh Phao-lô là một con người có thể trọng nam khinh nữ? Thời nghĩ đến giới quy định chúng, có hai nguồn có thể cung cấp cho ta một cái nhìn mới mẻ về con người Phao-lô trong mối tương quan với phụ nữ, đó là các thư của ngài và sách Công Vụ Tông Đồ. Dĩ nhiên, để tìm hiểu về con người Phao-lô, các thư của ngài là những chứng cứ đầu tiên. Bên cạnh đó, Sách Công Vụ Tông Đồ cũng là một nguồn đáng lưu tâm.

Những điều về các sự kiện

Khi biết tôi đang tìm hiểu về vấn đề tài này, một người bạn đã nói với tôi rằng phải làm gì, đảng nào thì thánh nhân cũng khinh trọng phụ nữ. Bằng chứng rõ nhất là trong 1Cr 14,34-35 có viết: “Phụ nữ phải làm thinh trong các buổi họp, vì họ không được phép lên tiếng; trái lại, họ phải sẵn sàng phục tùng như chính Lỗ Luýt dấy. Nếu họ muốn tìm hiểu đi u gì, thì cứ về nhà hỏi chồng, bởi vì phụ nữ mà lên tiếng trong cộng đồng thì không còn thể thể gì.”

Một chỗ khác, ta thấy thầy đàn ông là thầy lãnh của phôi nôi, giống như Đßc Kitô là thầy lãnh của mọi người, và Thiên Chúa là thầy lãnh của Đßc Kitô (1 Cr 11,3). Và không chỉ trong kết hiệp hôn nhân, mà tự nhiên còn là thầy. Quả thật, đàn ông không được rút ra từ đàn bà, nhưng đàn bà từ đàn ông (1 Cr 11,8). Adam được tạo dựng đầu tiên, tiếp đó mới là Eva (1 Tm 2,13), do đó họ phải phục tùng đàn ông. “Khi nghe lời dạy dỗ, đàn bà phải thính phục và hết lòng phục tùng. Tôi không cho phép đàn bà giống đßy hay thầy ngß đàn ông, trái lại họ phải thính phục, vì Adam được tạo dựng trước, rồi mới đến Eva. Cũng không phải Adam đã bắt đầu, nhưng là người đàn bà đã phạm tội, khi bắt đầu. Tuy nhiên, người đàn bà sẽ được cứu như sinh con cái, nếu kiên trì giữ đức tin, đức mến và sự thánh thiện, với lòng đức tin sự gìn giữ” (1 Tm 2,11-15).

Bên cạnh đó, đàn ông là hình ảnh và phần chißu Thiên Chúa, phần nữ là hình ảnh của đàn ông (1 Cr 11,7). Đàn ông không được tạo dựng vì đàn bà, nhưng đàn bà vì đàn ông (1 Cr 11,9). Không phải Adam đã bắt đầu, nhưng là người nữ, mới khi bắt đầu, đã phạm tội (1 Tm 2,14).

Tuy nhiên dù nhìn chung trên cho thấy có nhiều khả năng trong tất cả những của thánh nhân có sự kết hợp với phía phần nữ.

Và những ý kiến bất đồng

Thầy những sự thật có phải là thánh nhân thuộc lập trình những người nam trẻ không?

Căn cứ vào thư 1Cr 14,34-35 một số nhà chú giải như N. Flanagan, E. H. Snyder, P. W. Odell-Scott, dựa trên không phải là do thánh Phao-lô viết ra. Có lẽ chúng là phần cho thêm vào.[2] Bởi nếu thánh nhân viết những lời đó, rõ ràng thánh nhân mâu thuẫn với chính mình. Vì nhiều chỗ khác, thánh nhân đã công nhiên khen ngợi và nhìn nhận vai trò của phần nữ trong việc lãnh đạo cộng đồng đoàn[3]. Chính thầy nhìn ta có thể quan sát thấy sự mâu thuẫn ngay cùng trong là thầy. Ở 1Cr 11,5 ta nhận ra thánh Phao-lô khả phần nữ trong cộng đồng đoàn có thể nói tiên tri, cứu nguy. Điều đó cho thấy tính chất đáng của người nữ. Còn trong 1Cr 14,34-35 dường như họ buộc phải chấp nhận sự thật đáng trong những lời họ viết. Tuy nhiên từ từ từ từ thầy cho thấy chức phận đàn ông vẫn (14,34-35) không do thánh Phao-lô viết ra. Giống như dựa trên mà do thánh nhân viết đi chẳng nữa, chúng ta cũng cần lưu ý rằng chủ đích của lá thư này chính là việc xây dựng cộng đồng đoàn tại Cô-rin-tô. Khi buộc các bà phải yên lặng, thánh nhân không có ý định xác định vị trí của các bà cho bằng việc ngài đang cố điểu chỉnh như một vài lời xin trong cộng đồng đoàn như

Thánh Phao-Lô Có K^h Th^h Ph^h N^h ?

Tác Giả: Phê-rô Ph^hm Duy Khánh O.P.
Thứ Ba, 08 Tháng 3 Năm 2011 09:27

---

vi^h c nói các ngôn ngữ, nói tiên tri.[4]

Bên c^hnh đó, cũng có nh^hng lý ch^hng cho th^hy r^hng không th^h nào k^ht lu^hn thánh Phao-lô ch^h tr^hng bu^hc ph^h n^h trong các bu^hi h^hi h^hp ph^hi yên l^hng. Ta nh^hn th^hy nh^hng ph^h n^h nh^h P^h-rít-ca, Phê-bê có vai trò là nh^hng ng^h i lãnh đ^ho trong c^hng đoàn[5]. Sao trong nh^hng bu^hi h^hi h^hp, nh^hng ng^h i lãnh đ^ho l^hi có th^h yên l^hng cho đ^hc?

h^h nh^hng th^h khác, nh^ht là th^h th^h nh^ht g^hi Giáo đoàn Cô-rin-tô (11,2-6), có nhi^hu ng^h i căn c^h vào đây đ^h cho r^hng tác gi^h th^h này là m^ht ng^h i có t^h t^hng tr^hng nam khinh n^h. Đi^hu đó không th^h c^hm h^h đ^ht l^hi v^hn đ^h v^h n Linh H^hng. Ph^hi chẳng trong b^hu khí Ki-tô giáo, ng^h i ta luôn đ^h cao nam gi^hi và đề nén ng^h i n^h? Thi^ht nghĩ đ^h hi^hu đúng t^h t^hng c^ha thánh Phao-lô, xem thánh nhân có đúng nh^h nh^hng gì mà ng^h i đ^hi k^ht án không, ta c^hn đ^hc l^hi b^hn v^hn đ^h i ánh sáng c^ha khoa chú gi^hi.

Trong th^h Th^h nh^ht Cô-rin-tô, ta đ^h b^h đ^h ng v^hi nh^hng câu nh^h: “Tôi mu^hn anh em bi^ht r^hng th^h lãnh c^ha ng^h i nam là Đ^hc Ki-tô, th^h lãnh c^ha ng^h i n^h là ng^h i nam, và th^h lãnh c^ha Đ^hc Ki-tô là Thiên Chúa” (11,3). Hay nh^hng câu nh^h: “Ng^h i nam không đ^hc che đ^hu, b^hi vì là hình ^hnh và vinh quang c^ha Thiên Chúa; còn ng^h i n^h là vinh quang c^ha ng^h i nam” (11,7); “B^hi th^h, ng^h i n^h ph^hi mang trên đ^hu m^ht đ^hu hi^hu ph^hc t^hng, vì có các thiên th^hn” (11,10).

Đ^hc qua b^hn v^hn ta đ^h nh^hn ra đ^hng nh^h thánh Phao-lô đã đ^hng hoá t^hm khăn che đ^hu c^ha ng^h i n^h th^hng mang trong nh^hng bu^hi ph^hng t^h là đ^hu hi^hu c^ha s^h ph^hc t^hng nam gi^hi. Trong b^hn v^hn, thánh nhân đã x^h đ^hng t^h “Exousia” trong ngôn ngữ Hi L^hp[6]. Do đó, ch^hng l^h gì trong cách đ^hch và hi^hu, ng^h i ta th^hng nghĩ t^h đó ám ch^h s^h ph^hc t^hng quy^hn b^hn nh^h ng^h i v^h đ^h i v^hi ch^hng. R^hng trong các c^hng đoàn Ki-tô giáo, ng^h i v^h luôn ph^hi ch^hu s^h truy^hn khi^hn c^ha ch^hng. Th^h nh^hng th^hc t^h không ph^hi th^h. Đ^hc k^h b^hn v^hn ta nh^hn th^hy tr^hc nh^hng khuynh h^hng c^hi cách trong c^hng đoàn Cô-rin-tô, Phao-lô mu^hn bi^hn minh cho t^hp t^hc đ^h các ph^h n^h đ^hi khăn trong các bu^hi ph^hng t^h. Nh^hng l^hp lu^hn ông đ^ha ra v^h trình thu^ht Sáng t^ho th^hm đ^hm t^h duy Do Thái – Hi L^hp. Có v^h nh^h c. 7 ch^h công nh^hn ng^h i nam là hình ^hnh xác th^hc c^ha Thiên Chúa. Nh^hng ta cũng l^hu ý hai l^hn thánh nhân đã b^hngang lý lu^hn c^ha mình. Đ^hng nh^h ông t^h mâu thu^hn v^hi chính mình: “Tuy nhiên, trong Chúa, không nam thì ch^hng có n^h, và không n^h thì ch^hng có nam. Th^ht th^h, nh^h ng^h i n^h t^h ng^h i nam mà có, thì ng^h i nam cũng b^hi ng^h i n^h mà sinh ra, và m^hi s^h đ^hu t^h Thiên Chúa mà có” (11,11-12). Và trong c. 16 đ^hng nh^h ông có v^h đ^hi lý trong nh^hng l^hp lu^hn c^ha mình. Lúc ^hy ch^h còn lý do quan tr^hng duy nh^ht đó chính là s^h th^hng nh^ht trong nh^hng c^hng đoàn Ki-tô giáo. “Ngoài ra, n^hu có ai nghĩ mình ph^hi cãi lý, thì đó không ph^hi là thói quen c^ha chúng tôi, cũng nh^h không ph^hi là thói quen trong các H^hi Thánh c^ha Thiên Chúa” (c. 16).

Thánh Phao-Lô Có Kí Thi Phở Nở ?

Tác Giả: Phê-rô Phâm Duy Khánh O.P.
Thứ Ba, 08 Tháng 3 Năm 2011 09:27

Gißa nhäng tranh cãi räng đßa trên bän vßn (1Cr 11,2-6), thánh Phao-lô có tä täng träng nam khinh nä hay không? Chúng tôi thäy läi lý giäi cßa tác giä Vũ Phan Long soi sáng rät nhiäu cho vißc hiäu đäng bän vßn.[7] Bäng nhäng khäo cßu cßa mình trong lãnh vßc läch sä và ngä häc, tác giä cho thäy vißc hiäu bän vßn trên theo häng träng nam khinh nä là đäu sai läm. Tä đäy tác giä đã đi đän kät luän:

“Trong bäi cßnh phäng tä, có thä nói ngä i nä đäc tä trä đäi väi ngä i nam, bäi väi khi đó bà ä trong quan hä träc tiäp väi Thiên Chúa nhä trung gian cßa các Thiên thän. Cái khăn cßa bà, ngoài vißc bäo đäm cho bà có sä đäan trang cßn thiät đä chäng bà cũng có sä tôn vinh Thiên Chúa mà không bä ô nhäc, còn là đäu chä vä sä tä trä cßa bà, vä quyän cßa bà, vä khä năng (pháp lý) cßa bà là đäc tham đä vào vißc phäng tä. Bà hoàn toàn tä do.”[8]

Nhä thä, ta không thä quy kät thái đä träng nam khinh nä cho Phao-lô. Tuy nhiên ta cũng không thä phä nhän nhäng änh häng cßa tä täng Do Thái - Hi Läp trên thánh nhân trong lúc soän thäo các thä. Thä nhäng näm bên đäi nhäng änh häng văn hoá äy, ta còn nhän ra thái đä xuyên suät trong truyän thäng Ki-tô giáo, räng ngä i nam và ngä i nä hoàn toàn bình đäng väi nhau träc mät Chúa. Dù räng đôi lúc ta đäc thäy: “chäng là đäu cßa vä” (Ep 5,23), nhäng đän đän câu nói äy cũng đäc hiäu theo nghĩa täng đäi: cß vä län chäng đäu là chi thä cßa mät thân thä mà đäu là Đäc Ki-tô (Ep 5,30). Tät cß nhäng đäu này ta sä nhän thäy rõ nét trong cuäc đäi và läi äng xä cßa Đäc Ki-tô – Thiên Chúa nhä p thä [9].

Täm kät

Qua nhäng tìm hiäu thoáng qua läp träng cßa thánh Phao-lô vä phä nä đäa trên các thä cßa ngài, chúng ta thäy räng đä đäa ra mät phán quyät rõ ràng vä vän đä này không phäi đän giän. Liäu thánh nhân có tä täng träng nam khinh nä không, đó là đäu khó nói. Chúng ta chä có thä ghi nhän räng thánh Phao-lô rät trän träng nhäng đäng góp cßa phä nä trong công cuäc rao giäng Tin mäng cũng nhä vai trò cßa hä trong vißc xây đäng và cäng cß các cäng đän. Và nhä thä, so väi nhäng läi äng xä cßa nhäng ngä i đän ông khác thä i cßa ngài, ra nhä ngài có cái nhìn thoáng hän vä trí và vai trò ngä i phä nä. Chä ít ngài cũng làm khác väi nhäng đäu trong các giáo huän mà sách Torah chä thä: “Thä đät cháy nhäng läi cßa Torah còn hän là giao cho phä nä.”[10] Do đó, khi liät thánh nhân vào sä nhäng ngä i cß vä sä kä thä, “ngä i ta quên mät räng näu nhä thánh Phao-lô säng trong mät thä giäi vän hoá ä đó vä trí và quyän hành đäc nhän là thuäc vä ngä i đän ông, thì thánh nhân cũng läi là chäng nhän cßa sä biän đäi triät đä mà läi loan báo Tin mäng đã thäc hiän trong nhäng mäi täng quan đän ông – phä nä.”[11]

Bên cạnh đó, ta cũng không thể không nhắc đến các bài báo dành cho thánh nhân trong các số báo bình thường và đặc biệt. Chúng tôi lưu ý rằng, khi cáo buộc thánh nhân, ta nên đặt thánh nhân trong bối cảnh xã hội và tôn giáo lúc bấy giờ. Điều đó ta có thể có cái nhìn khoan dung hơn với con người và thế giới của ngài.[12]

[1] Pierre Deberg, Paul, le Pasteur, cahiers Evangile, số 126, 2003. Bản dịch của Nguyễn Thị Trung (Tu viện Rút Thánh Mân Côi: 2009), tr. 92-93.

[2] Xc. Raymond E. Brown, Joseph A. Fitzmyer, Roland E. Murphy, biên tập, The New Jerome Biblical Commentary (New Jersey: Prentice Hall, 1990), p. 811.

[3] Xc. Rm 16,3-4; Cv 18,24-26; 1Cr 16,19-20; 1Cr 1,10-11.

[4] Pierre Deberg, ibid., tr. 100-101.

[5] Xc: Rm 16,1-4; Cv 15,38; Rm 16,21; 2Cr 8,23;

[6] Exousia: có nghĩa là : quyền bính, uy quyền, quyền lực, khả năng chính pháp, tự do hành động.

[7] Xc. Vũ Phan Long, Tìm Hiểu Các Thánh Phao-lô (Hà Nội: NXB Văn Hóa Thông Tin, 2008), tr. 105-107.

Ví như việc một linh mục, ý nghĩa của khả năng đi đàng người sđ đoán trang của phđn, chúng còn là biểu tượng của hiđn đđn của các Thiên thần – có vai trò chuyển lđi của người lên Thiên Chúa. Việc một người hđc, cách dùng từ “có một ‘exousia’ (uy quyền) trên đđu” thì hiđn sđ chđ đđng (sđ hđu một quyền) chđ không bđ đđng. Do đó ta có thể suy đoán rằng cái khả năng dùng đđ đđi đđu, người chuyển thì hiđn sđ đoán trang, hành vi tôn vinh Thiên Chúa, còn là đđu hiđu của sđ trđ của người phđn, vđ quyền, khả năng pháp lý của hđ là đđđc tham đđ vào việc phđng tđ. Hđ hoàn toàn tđ do.

[8] Vũ Phan Long, *ibid.*, tr. 107.

[9] Xem thêm: Pierre Deberg, *ibid.*, 95-97.

[10] Pierre Deberg, *ibid.*, tr. 101.

[11] Pierre Deberg, *ibid.*, tr. 92-93.

[12] Xc. Edouard Cothenet, *Saint Paul en son temps*, trong *Cahiers Evangile*, sđ 26 (1978). Bđn đđch Viđt ngđ của Nguyễn Tấn Trung (Tu viđn Rđt Thánh Mđn Cđi: 2009), tr. 119-123.

Người Đa Minh Viđt Nam